

[f1rb] *Hoe Heyndrick van Lymborch verdoelde int Woudt van Ardennen, ende hoe bi eenen ridder verlost vander doot, ende hoe bi die rovers versloech.*

Dat .XXXIX. capittel.

“Die barlike duvel die speelt hier mede datter niet een vincxken en comt gevloghen! Wel aen, mijn knechten. Elc stelle hem op sijn hoede! Hier int Wout van Ardennen daer pleghen te passeren coopliden uut Vrancrijc, uut Lymborch ende uut Brabant. Laet ons alle passagen verspien!”¹

Die ander rovers seyden totten cappeteyn vanden rovers: “Wi hebben wat vernomen. Siet ghinder in die valleye! Daer comt een ghereden. Het sal wat vets sijn. Gaewij hem aen!”

Also si deden.

Als hi bi hem lieden quam, so namen si hem ende worpen hem vanden paerde, ende si namen properlic alle sijn ghetuych af van sinen live² ende wilden hem binden aen eenen boom ende laten hem daer staen sterven van hongher. Die ridder badt seer sijns lijfs ghenade,³ mer ten help niet.

Met dien⁴ so quam Heyndrick aen ghereden ende hoorde dat geruchte ende sach dat si desen riddere dese fortse deden. Doen trac Heyndric sijn swert uut ende sloech dapperlic inden hoop, also dat hijer een ofte twee velde eer dat si hem ter weer consten stellen. Ende hi seyde: “Vrient, neemt een mes⁵ ende slaet mede inden hoop!”

1. passagen verspien: doorgangswegen observeren

2. namen properlic alle sijn ghetuych af van sinen live: beroofden hem van alles dat hij aan had (uitrusting en kleding)

3. badt seer sijns lijfs ghenade: smeekte om zijn leven

4. Met dien: Op dat moment

5. mes: zwaard

Ende [die ridder]¹ sloech doe so fellic mede datter een deel rovers doot bleven, ende die ander liepen bl[o]deliken² wech om dat si tlijf ontdraghen³ mochten.

Die ridder die dancte Heyndric seer om dat hi hem verlost hadde vanden rovers, die hem ghedoot souden hebben.

Heyndric seide: “Ic hebt herteliken gaerne ghedaen. Mer bi orlof⁴ moet ic u vragen van waer dat ghi sijt oft uut wat steden ende hoe [f1va] uwen naem is, ende waer ghy heenen wilt.”

Doen antwoorde die riddere ende seide: “Ic heete Arnout van Ardennen ende [ben]⁵ gheboren uut Brabant, ende ic soude varen te baten den bisschop van Triere, die beleggen is vanden hertoghe van Loreynen, die welcke den bisschop verongheliken⁶ wilt ende hem af winnen sijn bisschopdom, ende wil hem verdriven ende om te corrumperen ende tot niet te brenghen dat recht der heyligher Kercken ende om te setten den bisschop van sijnder officien sonder eenighe sake oft reden.”

Als Heyndric dese woorden hoorde, so seyde hi: “Dats quaet gedaen ende teghen dat ghebot Gods. Maer wie sijse die metten hertoghe aen spannen om hem te verdriven?”

Doen seyde Arno[u]t die ridder: “Daer is bi den hertoghe van Loreynen, die coninc van Beemen,⁷ die hertoghe van Beyeren ende die hertoghe van Oostenrijcke, die grave vanden Baren.⁸ Dese ligghen al te samen met groter menichte van volcke voor die stadt.”

Als Heyndric dat hoorde, so seide hi: “Her ridder, ic danc u dat ghi mi dit verclaert hebt, ende ic sal u bi bliven ende met u varen tot bi den bisschop ende helpen hem sijn onrecht keeren ende stercken die heylighe kersten Kercke, also een yeghelic schuldich is van doene.”

1. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

2. Vorsterman 1516: blijdeliken

3. tlijf ontdraghen: hun leven redden

4. bi orlof: met uw goedvinden

5. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

6. verongheliken: groot onrecht aandoen

7. Beemen: Bohemen

8. Baren: onduidelijk is welke Bar hier bedoeld wordt: Bar-le-Duc, Bar-sur-Aube en Bar-sur-Seine zijn de bekendste Baren.

uwen naem is. en waer ghy heenen
wilt. Doen antwoorde die riddere en
seide. ic heete Arnout vā ardenne. en
gheboeren wt brabant. en ic soude va
ren te baten den bisschop vā Triere.
die beleghe is vanden hertoghe van
loeynen die welcke den bisschop ver
onghelike wilt. en hem afwinne sijn
bisschopdom. En wil he verduue. en
om te corrumperē en tot niet te bien
ghen dat recht der heyligher kercken
en om te setten de bisschop vā sijn
officien sonder eenighe sake oft reden
Als heyndic dese woorden hoorde so
sepe hi. dats quaet gedaen. en teghe
dat ghebot gods. maer wie sijne die
metten hertoghe aenspanne om he
te verduuen. Doen sepe arnont die
riddere. daer is bi den hertoghe vā lo
reynen die coninc vā beemen. die her
toghe vā beveren. en die hertoghe vā
oostenriche. die graue vā de baren.
dese ligghe al te same met groter me
nichte van volcke voor die stadt. Als
heyndic dat hoorde so seide hi. her rid
der ic danc v dat ghi mi di verclaert
hebt. en ic sal v bi bliuen en met v va
ren tot bi de bisschop. en helpen hem
sijn onrecht heeren. en stercke die heyl
liche kercken kercke. also een yeghelic
schuldich is vā doene. Arnout verblif
de als hi dat hoorde. maer bi onlof her
riddere. waer waert ghy op den wech
heene als ghi hier quaemt. en hoe is
uwen name Metten sprac heyndic
ic ben vā lymborch geboere. en ic hete
heyndic vā lymborch. en die hertoghe
otto dat is mijn vader. en pabele is
mijn moeder. Doen sepe die riddere
arnout. siop die heyndic mijn toe
comende pince. ic ben in brabant gebo
ren mer int land vā lymborch woon

achtich. ic bidde v segghet mi wat ghi
voor hande hebt. en waer om ghi do
lende sijt. Doē sepe heyndic ic soeche
een maecht genaemt margrieta. en
is mijn suster. die verloien is also ghi
wel hebt hoie vertellen. en nu hebbe
witsdinghe ghehad dat se sijn soude
in athenen. Aldus gae ic dolē o daer
te sijn. mer ierst wil ic by den bisschop
vā triere. en helpen he heeren dat on
recht dat me he doet. en dan so gae ick
voor mijn suster soecken die schoone
margrieta. Arnout seide. god geefs v
gracie dat ghise vindē moet. ic meen
de dat se ouer lange tijt geuonde had
de gheweest. mer ick hoie wel neens.
Aldus quamē si al couende tot dat si
so verre quamē dat si saghe die stadt
van triere daer. mer si ginghe die een
side vander stadt om daer theyl lach
om dien wech te schuue. en quamen
aen die ander side vander stadt daer
si in gelate ware. mer ierst vaechede
die wakers wie si ware. En doen sepe
den si dat si quamen den bisschop te
hulpen en dat tot sine rechte. Die wa
kers ware blijde. en si leiden se tot des
bisschopē hof. daer die bisschop was.
die he lieden teghen qua int ghemoet
om heyndic en sine ghesele arnout
te ontfanghe. heyndic groete de bis
schop met huetlicher grueten nae sijn
der weerde. en so dede ooc arnout vā
ardennen. Die bisschop dede se bepde
opstaen en hi sepe. o viome ridders
god en mi sijn willecome. tweert mo
ghen eenē dach dat ic strijt en velt sal
moeten leueren teghe den hertoghe
vā loeynen. en teghen alle sijn mede
pleghers die mi te same verongelike
Doen sepe heyndic van lymborch
heer bisschop. hebt eens leuue herte

Arnout verblijde als hi dat hoorde: “Maer bi orlof, her ridder, waer waert ghy op den wech heenen als ghi hier quaemt, ende hoe is uwen name?”

Mettien sprac Heyndric: “Ic ben van Lymborch geboren, ende ic hete Heyndric van Lymborch, ende die hertoge Otto dat is mijn vader, ende Ysabeele is mijn moeder.”

Doen seyde die ridder Arnout: “Sidy dit, Heyndric, mijn toe comende prince? Ic ben in Brabant geboren, mer int lant van Lymborch woon-[f1vb]achtich. Ic bidde u, segghet mi wat ghi voor handen hebt ende waer om ghi dolende sijt!”

Doen seyde Heyndric: “Ic soecke een maecht, genaemt Margrieta, ende is mijn suster die verloren is, also ghi wel hebt horen vertellen. Ende nu hebben wi tijdinghe ghehadt datse sijn soude in Athenen. Aldus gae ic dolen om daer te sijn. Mer ierst wil ic by den bisschop van Triere ende helpen hem keeren dat onrecht datmen hem doet. Ende dan so gae ick voort mijn suster soecken, die schoone Margrieta.”

Arnout seide: “God geefs u gracie dat ghijse vinden moet. Ic meende datse over lange tijt gevonden hadde gheweest, mer ick hore wel neens.”

Aldus quamen si al coutende tot dat si so verre quamen dat si saghen die stadt van Triere daer. Mer si ginghen die een side vander stadt om, daer theyr¹ lach, om dien wech te schuwen, ende quamen aen die ander side vander stadt, daer si in gelaten waren. Mer ierst vraechden die wakers wie si waren. Ende doen seyden si dat si quamen den bisschop te hulpen ende dat tot sinen rechte. Die wakers waren blijde, ende si leidense tot des bisschopen hof, daer die bisschop was, die hem lieden teghen quam int ghemoet om Heyndric ende sinen gheselle Arnout te ontfanghen.

Heyndric groete den bisschop met huesscher grueten nae sijnder weerden,² ende so dede ooc Arnout van Ardennen.

Die bisschop dedese beyde opstaen, ende hi seyde: “O, vrome ridders, God ende mi sijt willecome! Tweert morghen eenen dach dat

1. theyr: het leger

2. nae sijnder weerden: overeenkomstig zijn waardigheid

ic strijt ende velt¹ sal moeten leveren teghen den hertoghe van Loreynen ende teghen alle sijn medepleghers,² die mi te samen verongeliken.”

Doen seyde Heyndric van Lymborch: “Heer bisschop, hebt eens leeuwen herte [f2ra] in uwen buycke!³ Maect eenen goeden moet! God sal den rechtvaerdighen bi staen ende victorie verleenen teghen sijn vianden. Ende wi sullen nae ons macht u helpen keeren die fortse of ghewelt diemen bedriven wil in u landt.”

Die bisschop dit horende, sach op Heyndric, ende hi sach dattet een vroom man scheen. [Doen]⁴ seide hi: “Ic danc u der woorden van troost. Ende hoe is uwen name?”

“Ick heete Heyndric van Lymborch,” seyde hi totten bisschop, “des hertoghen Ottens sone.”

Doen verblijde hem die bisscop boven maten, om dat hy geboren was van so edelen gheslachte, ende hi maecte Heyndric van Lymborch generael capeteyn van alle sinen heeren.

Heyndric sprac ende dancte hem seer ende seyde: “Ic en bens niet weerdich, mer eer morghen den dach [f2rb] eynden sal, hope ict te verdienen in feyten van wapenen.”

Doen seyde die bisschop: “Ghi edel ridder[s],⁵ volgt mi in die sale! Wi willen gaen eten ende drincken ende vrolic sijn ende, als den dach op gaet, ons bereyden om vromelijc te vechten teghen onse vianden.”

Ende si deden beyde also die bisschop hem lieden beval, ende si volchden hem binnen totter hoochster salen, daer si twee willecome gasten waren.

1. strijt ende velt: strijd buiten de muren van de stad

2. medepleghers: bondgenoten

3. buycke: borst

4. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

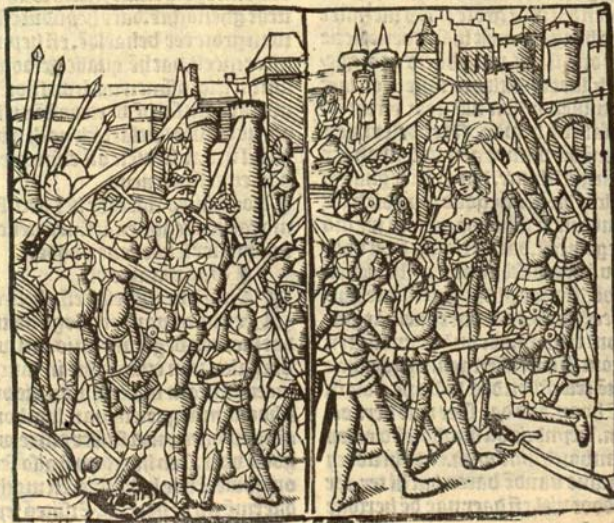
5. Vorsterman 1516: ridder

in uwen buycke. maect eenē goeden
moet. god sal den rechtu aerdighen bi
staen. en bitorie verleenē teghē sijn
viandē. En wi sullen nae ons macht
v helpen heeren die foute. of ghewelt
die men bedriuen wil in v landr. Die
bisschop dit horende sach op heyndric
en hi sach dattet eē vroom mā schein
seide hi. ic dāc v der woordē vā troost.
en hoe is uwen name. ich heete heyn
druc van lymborch seyde hi totten bis
schop des hertoghe ottens sone. Doe
verblide hē die bisschop bouē maten.
om dat hy geboren was vā so edelen
gheslachte. en hi maecte heyndric vā
lymborch generael capiteyn vā alle
sinen heeren. heyndric sprac en danc
te hem feer ende seyde. ic en bens niet
weerdich. mer eer moighen den dach

epnden sal hope ict te verdienē in sep
ten van wapenē. Doen seyde die bis
schop. ghi edel ridder volget mi in die
sale. wi willen gaen eten en dincken
en violic sijn. en als den dach op gact
ons bereyden om vromelic te vech
ten teghen onse viandē. En si deden
beyde also die bisschop hem lieden be
ual. en si volchden hem binnē totter
hoochster salen. daer si twee willeco
me gasten waren.

Hoe die coninck van beemen ghe
uanghen wert. en die hertoghe van
den baren. en die hertoghe vā oosten
rische verslaghen was. En noch ve
le ander herē ghewoont. dwelc heyn
druc vā lymborch alleen dede.

Dat. xl. capittel.

Hoe die coninck van Beemen ghevanghen wert, ende die hertoghe vanden Baren ¹ ende die hertoghe van Oostenrijcke verslaghen was, ende noch vele ander heren ghew[o]nt, ² dwelc Heyndric van Lymborch alleen dede.

Dat .XL. capittel.

[f2va] Nu sal ic u scriven hoe die hertoghe van Loreynen sijn [o]rdene³ maecte ende sijn heyr bestierde om den bisscop van Triere te bevechten. Den coninc van Beemen gaf hi die riergaerde⁴ ende den grave vanden Baren ende den hertoghe van Oostenrijc die vaengaerde,⁵ ende die hertoghe van Loreynen stelde hem in dat middele vanden volcke. Ende elc van hem lieden hadden ontrent vijftich duysent volcx: .XX. duysent paerden ende .XXX. duysent voetknechten. Aldus stelden si haer ordene, die bussen ende artelrije⁶ tusschen beyden. Aldus stonden si gheordent om te verwachten haer vianden.

Die bisscop desen groten hoop volcx aensiende, was vervaert, ende hy hadde wel ghewilt dat [hi]⁷ sijn volc niet uut ghetoghen en hadde. Heyndric seide: “Heer bisscop, en verslaet u niet,⁸ want die victorie en leit inden groten hoop⁹ niet, mer in die hant Gods. Wilt Hi Sijn benedicxie over ons slaen, wi hebbent goet ghenoech. Laet vrijlick aentasten¹⁰ ende laet ons bussen lossen¹¹ alst noot ende tijt is. God sal ons helpen!”

1. In de tekst figureert zowel van een graaf van Baren als een hertog van Baren, die nu eens sneuvelt en dan weer gevangen genomen wordt.

2. Vorsterman 1516: ghewoont

3. Vorsterman 1516: oordene

4. riergaerde: achterhoede

5. vaengaerde: voorhoede

6. bussen ende artelrije: kanonnen

7. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

8. en verslaet u niet: vrees niet

9. inden groten hoop: in de getalsverhoudingen

10. aen tasten: aanvallen

11. bussen lossen: kanonnen afvuren

Met deser talen quamen die vianden aen, lossende haer lieden gheschutte, dat al over ghinck, dwelcke [door] ¹ die gracie Gods was, die daer in wrochte. Ten hadde anders nie mogelic geweest, daer en soude veel volckes van des bisscops lieden ghebleven hebben. Als doe al dat gheschutte ghepasseert was ende daer niemant ghew[o]nt en was, doe quam Heyndrick ende Arnout vromeliken aen, ende sloeghen [met des] ² Trierschen bisscops volc in haren hoop, ³ also dat sijer vele versloeghen. Heyndric van Lymborch die riep al: “Lymborch! Lymborch!”, ende hi sloech die grave vanden Baren dat hi ter aerden doot viel, ende daer nae den hertoge [f2vb] van Oostenrijcke sinen arm af. Aldus braken si die vaengaerde. Arnout riep al: “Brabant! Brabant!”, want hi was vanden gheslachte van Brabant ghecomen. Aldus roepende elc sinen roep quamen si int middel vanden heyr, ende die riepen: “Loreynen! Loreynen!” Als Heyndrick dat hoorde ende Arnout, so riepen si: “Limborch! Brabant!”, ende sloeghender vele Loreynschen doot ende dreven den hertoge in die riergaerde, daer die coninc van Beemen was.

Die bisscop volchde altoos achter aen. ⁴ Daer was seer gevochten, meer dan een ure lanck, also dat daer bleven meer dan .L. duysent mannen te voet ende te paerde, jae, sonder die ghevanghen waren, gewont ende ghequetst, ende al van des hertoghen van Loreyns volcke. Daer bleven ontrent twee duysent van des bisscops volcke.

Aldus was dien strijt ghevochten, daer Heyndric ende Arnout grote eer behaelden, ende Heyndric alder meest, dat hem qualic geloont sal sijn int leste, als men noch wel horen sal. Mer Arnout sal hem vertroosten uut sijnder noot. Mer dat laet ick noch bliven ende sal u wat scriven van Etsijtes ende van Evac, sinen neve.

1. Ontbreekt in Vorsterman 1516 — verbeterd naar Bouman z.j.

2. Vorsterman 1516: metten trierschen des bisscops volc

3. hoop: gelederen

4. De bisschop neemt deel aan de strijd, zij het niet in de frontlinie.

Do salic v scriuen hoe die herto-
maectie en sijn heyn bestierde om den
bisscop vā triere te beuechte. Den co-
ninc vā beemen gaf hi die riergaerde
en den graue vā dē baren. en dē her-
toghe vā oostenric die vaen gaerde.
en die hertoge vā loeyne stelde hē in
dat middelle vā dē volcke. En eic vā
hē lieden hadde ontrent vijftich dup-
sent volcx. xx. dupsent paerde. en. xxx.
dupsent voer knechten. aldus stelden
si haer ordene. die busken en artelehe
tuschen beyde. aldus stonde si gheor-
dent om te verwaichte haer vianden
Die bisscop desen groten hoop volcx
aēsiende was veruacert. en hy hadde
wel ghewilt. dat sijn volc niet wt ghe-
toghen en hadde. Heyndric seide heer
bisscop en verlaet v niet. wāt die vic-
torie en leit indē grote hoop niet. mer
in die hāt gods. wilt hi sijn benediccie
ouer ons slaen. wi hebben goet ghe-
noech. laet vrolick aen taffen. en laet
ons busken lossen alst noot en tijt is.
god sal ons helpen. Met deser talen
quamē die viande aen. lossende haer
lieden gheschutte. dat al ouer ghinck.
dwelche die gracie gods was die daer
in vrochte. ten hadde anders nie mo-
gelt geweest. daer en soude veel vol-
kes vā des bisscops lieden ghebleuen
hebbē. Als doe al dat gheschutte ghe-
passeert was. ende daer niemāt ghe-
woont en was. doe quā heyndric en
arnout vromeliken aen. en sloeghen
mette trierschen des bisscops volc in
hare hoop. also dat sijn vele versloeg-
ghen. Heyndric vā lymborch die riep
al lymborch lymborch. ende hi sloech
die graue vā dē baren dat hi ter aer-
den doot viel. en daer nae dē hertoge

vā oostenric sine arm af. aldus
brakē si die vaengaerde. Arnout riep
al brigant brabāt. wāt hi was vā
den gheslachte vā brabant ghecomē
aldus roepende eic sijn roep. quamē
si int middel vā dē heyn. en die riepē
loeynen loeynen. Als heyndric dat
hoorde en arnout so riepē si lymborch
brabant. en sloeghender vele loey-
schen doot. en dieue dē hertoge in die
riergaerde. daer die coninc vā beemē
was. Die bisscop volchde altoos ach-
ter aē. daer was seer geuoichte. meer
dan een vie landt. also dat daer bleue
meer dā. i. dupsent mannē te voet en
te paerde. iae sonder die gheuanghē
waren gewont en ghequetst. ende al
vā des hertoghe vā loeyns volcke
daer bleue ontrent twee dupsent vā
des bisscops volcke. Aldus was dien
strijt gheuoichte. daer heyndric en ar-
nout grote eer behaeldē. en heyndric
alder meest. dat hē qualic geloom sal
sijn int leste almen noch wel hoer sal.
mer arnout sal hē vertroostē wt sijn-
der noot. mer dat laet ick noch bliuen
en sal v wat scriuen vā estyres. ende
van euac sinen neue.

Hoe estyres claechde het deruē vā
margiten teghē euac sinen neue. en
hoe hi daer sende eenen bode.

Dar. xli. capittel.

Ick hebbe v gheseyt en ghescreuē
een luttel vā der onlogē vā triere
dat mer een beghinne en is. nu wil ic
verhalen vā estyres. die in lanc so
meer ontsack in liefden. op die ouer-
schoone margarieta vā lymborch.
en hien haecte niet so seer om te werē
hoe si voer. si en haecte wel also seere
om te werē hoe hi hē thieren mochte.
daer mē nu afhoer sal. Estyres sepe

*Hoe Etsijtes claechde het derven ¹ van Margriten teghen Evac,
sinen neve, ende hoe hi daer sende eenen bode.*

Dat .XLI. capittel.

Ick hebbe u gheseyt ende ghescreven een luttel vander orlogen van Trier, dat mer een beghinne en is. Nu wil ic verhalen van Etsijtes, die in lancx so meer ontstack in liefden op die over schoone Margarieta van Lymborch. Ende hi en haecte ² niet so seer om te weten hoe si voer, si en haecte wel also seere om te weten hoe hi hem thieren ³ mochte, daermen nu af horen sal.

Etsijtes seyde: [f3ra] “O, Evac, lieve neve mijn, hoe is mi quellende mijn fantasijen, denckende altoos op die schone Margrieta, mijns hertsen lief, of si wel varende is ende in goeder ghesontheden sijn mach, want mesquame haer yet, dat soude mi aen mijn leven gaen ofte ic soudet wreken met mijnen bloede.”

Doen seyde Evack: “Heere ende prince van Athenen, dat is sonder noot, want si is wel bi den keyser ende seer lief ghetal, ende die keiser heeftse in groter werden. Ende ic weet ooc wel, die haer mesbode, ⁴ dattet die keyser selve wreken soude. Mer wildi wel doen, so suldi haer eenen mindeliken brief scri-[f3rb]ven om te weten hoe dat met haer is, ende hoe dat u seer verlanget om tijdinghe van haer te hebbene.”

Dien raet dochte Etsijtes seer goet, ende hi ghinc ordineren ⁵ eenen brief om haer te senden ende om tijdinghe van haer tontfangen, hoet met haer was. Aldus ghinghen si beyde in rusten. Ende Etsijtes sende eenen bode in Griecken aen Margrieten om te hebben een troostelike tijdinge van haer.

1. derven: gemis

2. haecte: verlangde

3. thieren: gedragen, manifesteren

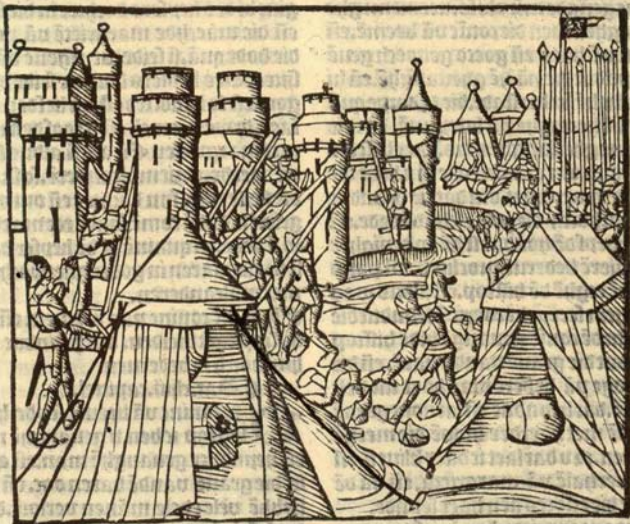
4. mesbode: zou lastig vallen

5. ordineren: opstellen

o ena lieue neue mijn. hoe is mi quel
 lende mijn fantajien. denckende al
 toos op die schone margrieta mijns
 herfen lief. of si wel varende is. en in
 goeder ghesonthe den sijn mach. dat
 mesquame haer yet. dat soude mi aē
 mijn leuē gaen. ofte ic soudet wicken
 met mijnē bloede. Doen seyde euack
 heere en pinte vā athenē. dat is son
 dey noot. want si is wel bi den heylser
 en seer lief ghetal. en die heylser heefte
 in groter werden. En ic weet ooc wel
 die haer mesbode dattet die heylser sel
 uc wicken soude. mer wi di wel doen
 so suldi haer eenē mindelike brief scri

uen om te weten hoe dat met haer is.
 en hoe dat v seer verlanger. om tōdin
 ghe van haer te hebbene. Dien raet
 dochte etlijtes seer goet. en hi ghinc
 dineren eenen brief om haer te sendē
 en om tijdinghe vā haer tontfangē.
 hoet met haer was. aldus ghinghe si
 hepde in rustē. En etlijtes sende eenē
 hode in griekē aen margrietē. om te
 hebbē eē troostelike tijdinge vā haer
 ¶ Hoe die loeynliche bestounden die
 stad vā Triere. en hoe hepndic den
 coninc vā beemen vinct. en veet van
 des hertoghe volcke verfloech.

¶ Dat. xliij. capittel.

Des sondachs nae onser vrou
 wen dach half oocxt. hadde die
 hertoge vā loeynne ghereetkap ge

maect om die stad vā triere te besko
 men aen die een side. also si oordeden
 Daer hē die bisscop en die gemeente

f ij

Washington, Library of Congress, Rosenwald Collection 1134, fol. f3 recto

*Hoe die Loreynsche bestormden die stadt van Triere, ende hoe
Heyndric den coninc van Beemen vinck ende veel
van des hertoghen volcke versloech.*

Dat .XLIJ. capittel.

[f3ra] Des sondaechs nae Onser Vrouwen Dach half oocxt¹ hadde die hertoge van Loreynnen ghereetscap ge-[f3rb]maect om die stadt van Triere te bestormen aen die een side, also si ooc deden, daer hem die bisscop ende die gemeente² [f3va] vromelic weerden, datter veel van des hertogen van Loreynnen volcke bleef int stormen. Ende ter wijlen dat si aldus stormeden, so was Heyndric ende Arnout in die were aen die ander siden vander stadt ende reden mit een deel volcx uut ende sloeghen van achter int heyr, daer die coninc van Beemen lach met sinen volcke. Heyndrick die sloech al toe ende aen, ende hy riep: “Lymborch! Lymborch!”, also dat si den coninc af sloeghen veel volcx, dat³ die coninc wijken moste int ander heyr, daer hem Heyndric van Lymborch nae reet met sinen volcke, ende hy greep den coninc van Beemen bi den torsseele⁴ ende souden verslaghen hebben. Doen riep die coninc: “Genade mijns lijfs! Neemt mi ghevanghen! Ic ben die coninc van Beemen, ende ic sal u schats ende goets genoeg geven.”

Heyndric die nam hem ghevanghen, ende hi bracht hem in die stadt.

Die tijdinge quam aenden hertoghe van Loreynnen dat die coninc ghevanghen was, daer hi seere droevich om was. Ende alle sijn lieden die stonden verwoet om dat hem Heyndric van Limborch die grote schade dede, ende overpeysden hoe dat si hem in eenigher manieren bederven mochten ende pays maken teghen den bisscop. Ende aldus was dat heyr seer in beroerte.

Heyndric die bracht den coninc gevangen biden bisscop, Arnout die grave vanden Baren, ende die hertoge van Beyeren was doot int velt

1. 15 augustus: Maria ten hemel opneming

2. die gemeente: de stedelingen

3. dat: zodat

4. torsseele: bagage(drager)

bleven, dat Heyndric ende Arnout gedaen hadden met haerder hulpen¹ die met hem waren.

Nu, dat laet ic daer bliven ende wil verhalen van Margrieta ende van den bode die Etsijtes aen haer seynde.

1. met haerder hulpen: met hulp van hen

vromelic werden datter veel vā des
 hertogē vā loeypnē volcke bleef int
 stormē. En ter wylē dat si aldus stor-
 meden so was heyndric en arnout in
 die werē aen die ander siden vander
 stad. en redē mit een deel volcx wt en
 sloeghen vā achter int heyr. daer die
 conic vā beemē lach met sinē volcke
 heyndric die sloech altoe en aen. en
 hy riep lymborch lymborch. also dat
 si dē coninc af sloeghē veel volcx. dat
 die conic wj hē moſte int ander heyr.
 daer hem heyndric vā lymborch nae
 reet met sinē volcke. en hy greep den
 conic vā beemē bi dē toifcele en sou-
 den verſlaghē hebbē. Doē riep die co-
 ninc genade mijſ lijfs. neem mi ghe-
 uanghē. ic ben die conic vā beemē. en
 ic ſal v ſchaets en goets genoech geuē
 heyndric die nā hē gheuanghē. en hi
 bracht hē in die ſtad. die tjdinge quā
 aendē hertoghe vā loeypnē. dat die
 coninc gheuanghē was. daer hi ſere
 droeuich om was. en alle ſijn liede die
 ſtonden verwoet. om dat hē heyndric
 vā lymborch die grote ſchade dede. en
 ouerpep dē hoe dat si hē in eenigher
 maniere bederue mochten. en paps
 mahē teghē dē biſſcop. en aldus was
 dat heyr ſeer in beroerte heyndric die
 bracht dē conic geuangē bidē biſſcop
 arnout die graue vā dē bare. en die
 hertoge vā beperē was doot int velt
 bleuē. dat heyndric en arnout gedaē
 hadde met haerder hulpe die met hē
 waren. ſv dat laet ic daer bliuen. en
 wil verhalē vā margrieta. en vā dē
 bode die eſſites aen haer ſeynde.

¶ Hoe margrieta den brief vanden
 bode ouerſach. ende hoe ſi weder een
 antwoorde ſeynde aen eſſites.

¶ Dat. xliij. capittel.

Den margrieta den brief ghe-
 lezen hadde die vā eſſites quā
 was ſi verblj. want ſi vanter in dat
 ſijn liefde noch niet verdoelt en was.
 met in lanc ſo meer grovende was.
 daer op dat ſi hē weder ſcref eē min-
 delſc gruerē. en een ſoetmondige ant-
 woorde. also twee gelieue die malcā-
 derē lief hebbē gaerne doen. Si ſloot
 den brief toe die ſi geſcreuē hadde. en
 ſi gaf den bode den brief. en voot be-
 ghifte ſi den bode met gout en ſiluerē
 en ſi beual hē. dat hi eſſites ſeer greu-
 ten ſoude. en daer met ſchiet die bode
 vā haer en ſeide. ic ſalt doen. en die bo-
 de liep ſijnder beerdē. ¶ Margrieta die
 ginc bi des keplers dochter in die ſale.
 en die vaechde margrieta vā waer
 die bode quā. ſi ſeide wt athenē vā et-
 ſites. Des keplers dochter ſeide dats
 goet. en ſo hebbi troost vā liefden ont-
 faen d; weer ic wel. en ſi roofden wat
 met margrieten En als ſi aldus ſatē
 en hoerden mit malcanderē. ſo ſande
 die keiſer om ſijn dochter en om mar-
 grieten. dat ſi comē ſoude ter maecthe
 ſo ſi dedē. en quamē bi dē keiſer daer
 ſi vrolic waren in goder ghenoechten
 met malcanderen.

¶ Hoe die coninc van beemen. en die
 biſſcop raet hielden. om heyndric vā
 lymborch te bederuen.

¶ Dat. xliij. capittel.

Die coninc vā beemē ſeyde. her-
 biſſcop ic ben v geuanghē mā
 en heyndric geuanghē man. en also
 is die graue vā dē baren ooc. en wi
 hebbē vele edele mānen verloſē. dat
 noch ſal ghewroken ſijn. deſe onloghe
 is al niet. bi die ghene die ſi noch aen-
 ſtaen ſal. Die redē waer bi. die vuer-
 den vā dē verſlagē herē ſullen comē